

ченка стала символом, як велика безкрайя могутність усього нашого українського руху - і

літературно-наукового, і етнографічно-національного, і політично-національного.

Г.П.Житецький *

27 лютого 1921 р.(2 березня)

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВИСТАВКА В АВСТРІЙСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ

До ювілейних шевченківських днів у Австрійській бібліотеці було розгорнуто виставку «Шевченко і Австрія», матеріали якої відбивають вагомий внесок науковців цієї країни у вивчення і популяризацію шевченківської творчості.

Адже найповніше видання «Кобзаря», де вперше надруковано й чимало заборонених на той час творів, з'явилося лише через півтора десятиліття після смерті Шевченка не в Російській імперії, а в межах тодішньої Австро-Угорщини. На виставці представлено «Кобзар» з додатком споминок про Шевченка, Костомарова і Микешина, виданий у Празі в 1876 р. заходом О.Русова (тиражем 600 примірників). До революції 1905 р., нагадаємо, все це було в Росії суворо заборонено й доходило до читача саме завдяки цьому та іншим, випущеним в Австрії, виданням.

Крім нього, коштом Товариства українських студентів у Відні «Січ» у тій же празькій друкарні Грегра було видано кілька книжечок кишенькового формату - недорогих і зручних для нелегального поширення - поеми «Сотник», «Марина», «Титарівна», «Княжна», «Варнак», «Петрусь», «Відьма», «Неофіти», «Марія». Тепер ці цінні раритети не всі є навіть у найповніших колекціях шевченкіани. Експонувалися на виставці ксерокопії з примірників, які зберігаються у відділі рідкісних книг Австрійської Національної бібліотеки у Відні.

Чималий інтерес становлять виявлені нами у відділі рукописів Віденської міської бібліотеки кілька автографів німецьких перекладів українських народних пісень та поезії Шевченка «Минули літа молодії», зроблених відомим

австрійським популяризатором Шевченка Карлом Емілем Францозом. У цьому ж відділі зберігається досі невідомий дослідникам лист-подяка К.Францоу від Товариства «Січ» за його багатолітню працю по вшануванню Шевченка. Всі ксерокопії буде передано до Інституту літератури НАН України.

З видань, які з'явилися в Австрії до 100-річчя від дня народження Шевченка і нині зберігаються у фондах ЦНБ, на виставці експонувалися випущені у Відні двотомний «Кобзар» українською мовою, ювілейний випуск віденського журналу «Ukrainische Rundschau» з численними статтями про Шевченка та німецькими перекладами його творів, шевченківський номер газети «Ukrainische Nachrichten».

Особливо цінна ґрунтовна монографія про Шевченка, написана німецькою мовою відомим шведським славістом Альфредом Єнсенем. Ця книга відіграла важливу роль у популяризації творчості Шевченка в Європі й досі свого наукового значення не втратила.

Вагомий науковий доробок українських дослідників шевченкіани. На виставці представлено праці Дмитра Наливайка, Ярослави Погребенник, Маркіяна Нагірного та інших авторів, недавно виданий збірник праць українсько-австрійського симпозиуму (відбувся в залі Австрійської бібліотеки у жовтні 1993 р.).

Виставку відвідав посол Австрії в Україні доктор Георг Г.Вайс та співробітники посольства, Представництва ЮНЕСКО в Австрії, а також австрійські та німецькі літературознавці. Чималий інтерес викликала вона і в читачів ЦНБ.

М.А.Воробей, М.М.Павлюк

© Воробей Микола Андрійович, Київ, 1994
© Павлюк Микола Миколайович, Київ, 1994

* Житецький Гнат Павлович (1866 - 1929), історик і літературознавець, член історичної секції ВУАН, завідувач рукописного відділу ВБУ, дійсний член НТШ. Праці з

громадської та культурної історії України XIX ст., зокрема про громадські рухи 60-х рр., про Максимовича, Костомарова тощо (Енциклопедія українознавства).